

Слободан Мандић, историчар
Историјски архив Београда

Прикази сајтова (Web адресар) XVIII

1914–1918. – online. International Encyclopedia of the First World War, <<http://www.1914-1918-online.net>>(15. 4. 2015).

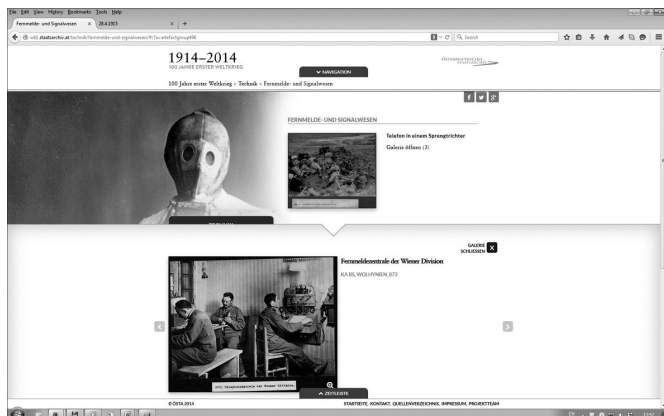

Међународна онлајн енциклопедија Првог светског рата, постављена у октобру 2014. године, резултат је заједничког научног подухвата више од хиљаду стручњака из педесет разних земаља. Руководи тим пројекта налази се при берлинском Слободном универзитету, на челу са професорима Оливером

Јанцом (Oliver Janz) и Николасом Апостолопулосом (Nicolas Apostolopoulos). Поред наглашене интернационалне перспективе, аутори истичу и висок академски квалитет чланака (два нивоа рецензије), отворен приступ, и из угла западноевропских земаља до сада занемарени географски простор. Сходно свим могућностима које нове дигиталне и интернет технологије пружају, богат и разноврстан материјал је мултимедијално представљен, а захваљујући концепту семантичког веба, и веома прегледан и лако претражив. Енциклопедији се приступа преко посебног и видно истакнутог банера, који води до нове локације, у форми додатног домена основног сајта Пројекта. Чланци су разврстани у неколико секција: тематски, географски, алфавитно, индексно, библиографски, ауторски, хронолошки. Подразумева се да је све категорије могуће и укрштати, тако да је навигација кроз сајт изузетно једноставна и занимљива. Почетна страница садржи и више других одељака, који пружају додатне информације о ауторима и уредничком тиму, партнерским институцијама, белешкама у медијима, препорученим линковима, приступ налозима друштвених мрежа. Својим техничким преференцијама, богатим садржајем, широком међународном компонентом, квалитетом чланака и редовним допуњавањем Енциклопедија у

потпуности оправдава репутацију незаобилазне локације међу бројним онлајн садржајима с темом Првог светског рата.

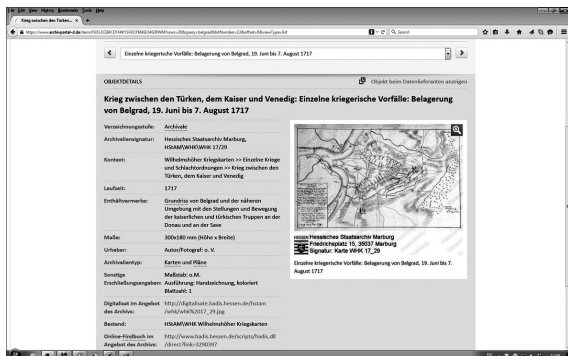
Österreichisches Staatsarchiv, 1914–2014 – 100 Jahre erster Weltkrieg, <<http://wk1.staatsarchiv.at>> (15. 4. 2015).

Поводом стогодишњице почетка Првог светског рата сарадници Аустријског државног архива осмислили су виртуелну изложбу, где су изложени тематски организовани документи из фондова Архива. Архивска грађа разврстана је у три основне категорије: војни догађаји, свакодневни живот и

друштво, политика и дипломатија. Материјал унутар сваке од категорија је разврстан хронолошки и визуелно исказан преко временске ленте. Детаљнија претрага, заједно са пропратним текстовима, омогућена је прегледом у 24 посебне тематске целине (Сарајево 1914, финансирање рата, рат на мору, санитет и хигијена, ратна свакодневица, побуне и политички протести, галерија фотографија итд). Сви документи доступни су у високој резолуцији, али без могућности преузимања копија. На посебној страници дата је линкована листа свих архивских јединица укључених у изложбу, заједно са сигнатурама докумената. Из овог списка види се да већина изабраних докумената потиче из збирке Ратног архива, у склопу Аустријског државног архива. У фото-материјал уврштене су и фотографије злочина аустроугарске војске над цивилним становништвом, које су раније биле слабо познате аустријској јавности. Иако је реч о виртуелној изложби докумената, без претензије за свеобухватнијим пописом и презентацијом архивске грађе, као недостатак треба забележити делимични изостанак легенди и објашњења уз фотографски материјал који би додатно повећали вредност иначе веома добре презентације.

Archivportal-D, <<https://www.archivportal-d.de>> (18. 4. 2015).

Немачки архивски портал званично је пуштен у рад на Немачкој архивској конференцији, одржаној у Магдебургу између 24. и 27. септембра 2014. године, са називом *Нови начини приступа архивима – корисници, коришћење и употребљивост*. Портал суштински представља програмску платформу која корисницима омогућава бесплатну

и детаљну претрагу немачких архива ради ефикаснијег планирања истраживања и посете архивима. У огромну базу уврштено је више од пет милиона јединица описа из око 25 немачких архива, а додатно се могу прегледати основне информације за још 400 институција које поседују архивску грађу. Поред детаљног описа сваког документа, у великом броју случајева омогућен је и дигитални приказ. Напредна претрага базе може се обављати путем различитих критеријума и веома лако добити детаљне информације о значајној архивској грађи. Важно је истаћи и то да је целокупан технички процес убацивања података у базу извршен преко Немачке дигиталне библиотеке (Deutsche Digitale Bibliothek), уз могућност повезивања информација о објектима из архива са грађом која се чува у другим институцијама културе, попут библиотека и музеја.

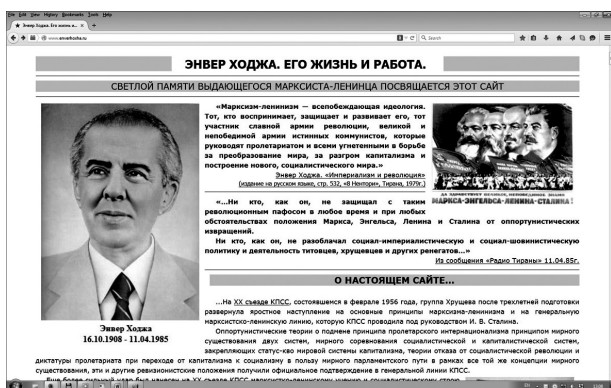
Марина Ю. Сорокина, Наталья Ю. Масоликова, Некрополь российского научного зарубежья, <<http://www.russianguave.ru>> (20. 4. 2015).

С обзиром на колосални значај који је руска емиграција остварила на овим просторима у многим областима интелектуалног рада између два светска рата, презентација пројекта посвећеног истраживању руске научне дијаспоре свакако ће побудити пажњу домаће публике. Ауторке пројекта, сараднице Дома руске дијаспоре

Александра Солжењичина из Москве, конципирале су сајт на веома једноставан и прегледан начин. Основу презентације чине биографски речник руске научне дијаспоре и база фотографија гробова руских научника расутих широм света. Опција напредне претраге омогућава једноставан проналазак жељене личности, или фотографије гроба. Међу стотинама научника који су до сада уврштени у базу веома је једноставно идентификовати оне који су велики или значајан део свог професионалног ангажмана остварили у Београду или неком другом месту Краљевине Југославије. Одређени вид сентименталног приступа теми ауторке су исказале остављајући могућност посетиоцима сајта да одају пошту преминулим научницима тако што ће положити виртуелни букет цвећа, или оставити лични запис испод фотографије њиховог гроба. Бројач посетилаца сајта на насловној страни очекивано показује знатан број приступа не само из Русије већ и из најудаљенијих крајева света.

Энвер Ходжа. Его жизнь и работа, 2008-2015, <<http://www.enverhoxha.ru>> (14. 4. 2015).

Презентација на руском језику посвећена је животу и делу Енвера Хоџе (1908–1985), револуционара и врховног вође Народне Републике Албаније. Почетна страница омогућава прегледа информација и преузимања материјала преко неколико различитих одељака распоређених линеарно, од врха према доњем делу стране. Ту

су изложени биографски прегледи (биографија и историјско-биографски есеј), богата библиотека издања на руском језику, са могућношћу преузимања књига у pdf формату, тематски архив који садржи електронска издања књига у вези са главном темом (класици марксизма-лењинизма, разни материјали о Албанији у време социјализма и др.), часопис *Нова Албанија*, који је дистрибуиран илегално на простору СССР од 1961. године, Музеј сајта, одговори на питања посетилаца и коментари, и на крају неколико галерија (Енвер Хоџа у уметничким делима соцреализма, постери са његовим ликом, фото-материјал). Аутори наводе да је основна намена сајта, поред попуњавања постојећих празнина на руском говорном подручју о личности Енвера Хоџе и његовог ангажмана на пољу теоријског

и практичног револуционарног рада, и промовисање идеје марксизма-лењинизма. Упркос идеолошки обојеној позицији аутора, на овој адреси истраживачи могу пронаћи корисне информације о времену и темама с којима је укрштено деловање те личности.

Удружење Стара Бежанија,
<<http://www.starabezanija.rs>> (20. 4. 2015).

Интернет презентација Удружења Стара Бежанија заснива се на одломцима монографије *Бежанија у слици и речи*. На тој локацији заинтересовани ће пронаћи обиље детаља који су им до сада можда били непознати. На пример, посетиоци сајта могу сазнати која је то до данас најстарија сачувана

зграда на Новом Београду, или да је до 1894. године између парне стране Војвођанске улице и Бежанијске косе постојало гробље, у коме су покопани посмртни остаци предака бежанијских породица. Делови монографије *Бежанија у слици у речи* укључени у интернет-презентацију покривају различите теме, а неке од њих су: бежанијска школа и просвета, спорт и фудбал, културно-забавни живот, истакнути Бежанијци и познате личности, биографије и родослови, фото-албуми. Треба истаћи да су аутори монографије у потрази за исцрпним сазнањима о прошлости тог дела Београда користили и изворну архивску грађу, што је неопходан услов за померање видика у истраживању било које теме из прошлости.